

Duch svatý a Boží slovo

Texty na tento týden

2Pt 1,20.21; 1K 2,11–14; Ž 119,159.160; J 5,36.46.47; 7,37.38

Základní verš

**„Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.“
(2Tm 3,16.17)**

Písmo je Boží slovo zjevené lidstvu prostřednictvím díla Ducha svatého. V Písmu je zjevena Boží vůle, Bible nám představuje, jak můžeme žít životem, který dělá Bohu radost.

Působení Ducha svatého se však neprojevovalo jen kdysi v minulosti při vzniku Bible. Duch svatý působí různými způsoby i dnes. Jeho vliv potřebujeme při našem čtení Božího slova, abychom mu mohli porozumět. Duch svatý v nás probouzí touhu přijmout Boží slovo a uvádět jeho učení do našeho života. Duch tedy působí prostřednictvím psaného slova, aby nás skrze Krista proměňoval v nové stvoření.

Tento týden se budeme věnovat dílu Ducha svatého, které souvisí se vznikem a povahou Písma.

Duch svatý a zjevení

²⁰Toho si buďte především vědomi, že žádné proroctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. ²¹Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha. (2Pt 1,20.21)

Osobní studium

Jak nám Bůh představuje svou vůli pro náš život? Působí prostřednictvím dvou významných činností Ducha svatého, které spolu souvisejí: zjevení a inspirace.

Při zjevení jsme jako lidské bytosti závislí na někom, kdo nás přesahuje a odhaluje nám skutečnosti, které jako stvořené (a hříšné) bytosti nemůžeme sami získat a pochopit. Duch svatý nám tedy představuje a osvětluje pravdy, které potřebujeme poznat (Da 2,19–23) a na něž bychom přirozeným způsobem nikdy nepřišli.

Zjevení je proces, prostřednictvím kterého Bůh dává poznat lidem sama sebe a svou vůli. Slovo „zjevení“ má úzkou souvislost s myšlenkou odkrytí či odhalení něčeho, co by jinak zůstalo skryto. Zjevení nutně potřebujeme, protože jako omezené a hříšné bytosti, které jsou díky hříchu odděleny od Boha, jsme velmi limitováni v tom, co můžeme sami poznat. V rozpoznání Boží vůle jsme plně závislí na Hospodinu. Jsme tedy závislí na Božím zjevení, naše přirozené poznání o Hospodinu je velmi omezené.

Co říká text v 2Pt 1,19–21 o původu biblického prorockého poselství? Co tento původ naznačuje o autoritě Písma?

Podle apoštola Petra nemá prorocké poselství Starého zákona lidský původ. Proroky vedl Duch svatý takovým způsobem, že obsah jejich poselství pocházel od Boha. Tito lidé nevytvořili toto poselství sami. Byli pouze nástroji, skrze které bylo toto poselství zjeveno, nebyli jeho původci. Petr záměrně zdůrazňuje Duchem inspirovaný původ proroctví: přestože je napsali lidé, proroctví „nikdy nebylo vyřčeno z lidské vůle“ (2Pt 1,21). A právě tento božský původ dává Bibli její konečnou autoritu nad našimi životy.

Aplikace

Bůh použil lidské bytosti k tomu, aby světu oznamovaly jeho slovo. Jak tě může Duch svatý použít, abys dnes dělal něco podobného – ne tím, že napíšeš část Písma, ale že budeš hlásat to, co již bylo napsáno, tedy to, co ti bylo zjeveno?

Duch svatý a inspirace

11Neboť kdo z lidí zná, co je v člověku, než jeho vlastní duch? Právě tak nikdo nepoznal, co je v Bohu, než Duch Boží. 12My jsme však nepřijali ducha světa, ale Ducha, který je z Boha.“ (1K 2,11.12)

Osobní studium

Inspirace je výraz, který popisuje působení Ducha svatého na lidi, kteří předávají Boží poselství. Právě díky působení Ducha svatého v procesu inspirace jsou všechny texty Písma v souladu. Jako „Duch pravdy“ (J 14,17; 15,26; 16,13) nás Duch svatý vede k poznání pravdy.

Co říkají texty zaznamenané v 2Pt 1,21; Dt 18,18; Mi 3,8 a 1K 2,6–13 o biblických autorech a Božím působení při vzniku Bible?

Petrovo vyjádření, že lidé jsou při předávání poselství „unášeni Duchem svatým“ (2Pt 1,21; ČSP), je silným potvrzením činnosti Ducha svatého v procesu inspirace. V 1K 2,9–13 apoštol Pavel připisuje zjevení i inspiraci Duchu svatému. Konstatuje, že Bůh zjevil těm, kteří ho milují, skryté skutečnosti, které nevidělo žádné lidské oko. Tato „Boží moudrost“ (1K 2,7) je odhalena prostřednictvím Ducha svatého (1K 2,10). Apoštol Pavel dále vyznává, že společně s ostatními přijal „Ducha, který je z Boha“ (1K 2,12). Ve verši 13 se pak věnuje inspiraci – mluví „ne tak, jak nás naučila lidská moudrost, ale jak nás naučil Duch, a duchovní věci vykládáme slovy Ducha“. Apoštol Pavel nepochyboval o zdroji a autoritě toho, co hlásal.

Přestože jsou mnohé části Bible výsledkem Božího přímého nadpřirozeného zjevení, ne vše v Písmu bylo zjeveno tímto způsobem. Někdy Bůh využil biblické autory, kteří poctivě zkoumali, co se odehrálo, nebo k tomu použili další existující zdroje (Joz 10,13; L 1,1–3). I tímto způsobem Bůh odhaloval lidem své poselství. A tak všechny části Bible jsou zjevené a inspirované (2Tm 3,16). To je důvod, proč Pavel mluví o tom, že „všechno“, co je v Písmu, je „napsáno k našemu poučení, abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali nadějí“ (Ř 15,4). Bůh, který s námi komunikuje a stvořil lidskou řeč, uschoval vybrané lidi, aby lidskými slovy důvěryhodně a spolehlivě zaznamenali inspirované myšlenky.

„Bůh oznámil svou pravdu světu prostřednictvím lidských poselů, které On sám skrze Ducha svatého uschoval pro toto dílo. Vedl jejich mysl při výběru toho, co mají říci a co napsat. Poklad byl svěřen hliněným nádobám, přesto toto poselství pochází z nebe.“ (1SM 26)

Aplikace

Jak bys vysvětlil někomu, kdo nezná biblické poselství, co to znamená, že bibliční autoři byli při psaní inspirováni? Proč je tato skutečnost tak důležitá? Co pro tebe osobně znamená?

Duch svatý a pravdivost Písma

¹⁵⁹Hled, jak jsem si tvá ustanovení zamiloval, Hospodine, podle svého milosrdenství mi zachovej život. ¹⁶⁰To hlavní v tvém slovu je pravda, každý soud tvé spravedlnosti je věčný. (Ž 119,159.160)

Osobní studium

Jestliže je zjevení nadpřirozené jednání, skrze které Bůh odhaluje pravdu vybraným lidem, inspirace je pak aktivita Ducha svatého, která chrání pravdivost toho, co autoři napsali, aby jejich slova byla v souladu s Božím záměrem. Bůh varuje před falešnými svědky (Ex 20,16) a ani On sám nelže (Žd 6,17.18). Hospodin je „Bohem pravdy“ (Iz 65,16; B21). Podobně i Duch svatý je v Písmu nazván „Duchem pravdy“ (J 14,17).

Jak souvisí Ž 119,160 s tím, co nám Bůh zjevuje ve svém slově? Proč je to důležité?

Co říká Ježíš v J 17,17 o Božím slově? Proč na pravdě záleží?

Boží slovo je pravdivé a je třeba ho plně přijmout. Naší úlohou není soudit Písmo. Naopak, Bible má autoritu a právo soudit nás. „Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce“ (Žd 4,12).

Skutečnost, že Bible byla napsána různými lidmi, kteří pocházeli z různých období, kultur a oblastí, by nikdy neměla být používána jako argument pro oslabování poselství, které přináší. Pokud budou tyto „dveře“ jednou otevřeny, Bible se může stát pouze předmětem, který budou lidé zkoumat a sami budou rozhodovat, co je vlastně pravdou. Výsledkem pak je, že mnozí lidé sice vyhlásují, že věří Bibli, ale ve skutečnosti odmítají takové pravdy, jako je šestidenní stvoření, celosvětová potopa, narození z panny, tělesné vzkříšení Ježíše či doslovný druhý příchod Krista. To je jen několik biblických pravd, které odvrhli omylní lidé, kteří se stavěli jako soudci nad Písmo. To není cesta, po které by se měl kdokoliv z nás vydat.

Aplikace

Proč je tak důležité podřídit vlastní úsudek autoritě Božího slova – a ne naopak? Jaké to může mít praktické důsledky pro tvou víru?

Duch svatý jako Učitel

¹³O tom i mluvíme ne tak, jak nás naučila lidská moudrost, ale jak nás naučil Duch, a duchovní věci vykládáme slovy Ducha. ¹⁴Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem. (1K 2,13.14)

Osobní studium

Dílem Ducha svatého není jen to, že se k nám díky němu dostalo psané Boží slovo, ale také nám pomáhá Písmo správně chápat. Jako lidé máme velmi omezenou schopnost rozumět pravdě. Naše srdce jsou díky naší přirozenosti tvrdá, odcizili jsme se Bohu (Ef 4,18). Proto ten samý Duch, který zjevil a inspiroval Boží slovo, nám dává schopnost mu porozumět.

Duch svatý je Učitelem, který nás chce vést k hlubšímu pochopení Písma a radostnému porozumění smyslu Bible. Duch svatý napřimuje naši pozornost k pravdám Božího slova. Pomáhá nám je lépe chápat, aby se naše životy mohly vyznačovat hledáním Boží vůle a poslušností. To se však může stát jen tehdy, když k Bibli přistupujeme s pokorou a otevřeným srdcem.

Co Pavel říká v 1K 2,13.14 o důležitosti vykládání duchovních skutečností slovy Ducha? Proč je to důležité?

Při našem úsilí porozumět Bibli jsme závislí na Duchu svatém. Bez něho bychom nebyli schopni rozpoznat duchovní smysl slov Písma – chápali bychom jen jejich jazykový význam. Kromě toho se jako hříšné bytosti často stavíme proti Boží pravdě. Ne proto, že bychom jí nerozuměli. Nechceme ji akceptovat a v poslušnosti přijmout. Duch svatý nás přitahuje k Božím poselství. Bez něj by nám chyběla naděje, důvěra i láska. Duch svatý v nás oživuje to, co je v souladu s pravdami, které jsou v Písmu.

„Mnoho protichůdných názorů na to, co učí Bible, nemá svůj původ v nesrozumitelnosti Písma, ale v slepotě a předsudcích na straně vykladačů. Lidé neberou vážně jasná tvrzení Bible, raději následují své vlastní výklady a pohnutky.“ (RH 27. 1. 1885)

Aplikace

V kterých oblastech ti tvoje hrdost brání přijmout pravdy Písma? V kterých oblastech ti tvé plány a touhy brání aplikovat Boží pravdy do tvého života? Jak se můžeš „naučit“ ve všem podřídit Bohu?

Duch svatý a Boží slovo

³⁶Svědectví, které mám já, je větší než Janovo: skutky, jež mi Otec svěřil, abych je vykonal. Tyto skutky, které činím, svědčí o tom, že mě Otec poslal. ... ⁴⁶Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně. ⁴⁷Nevěříte-li tomu, co on napsal, jak uvěříte mým slovům? (J 5,36.46.47)

³⁷Jestliže kdo žízni, ať přijde ke mně a pije! ³⁸Kdo věří ve mne, „proudy živé vody poplynou z jeho nitra,“ jak praví Písmo. (J 7,37.38)

Osobní studium

Někteří lidé tvrdí, že od Ducha svatého přijali výjimečné „zjevení“ a pokyny, které však jsou proti jasnému poselství Písma. V jejich očích má Duch svatý, resp. jejich pochopení, větší autoritu než Boží slovo. Vždy, když někdo tvrdí, že je inspirované zapsané Boží slovo neplatné, nebo se vyhýbá jeho poselství, vstupuje na nebezpečnou půdu a nechce se nechat vést Duchem svatým. Bible je naší jedinou bezpečnou duchovní ochranou. Jen Písmo je jedinou spolehlivou normou pro všechny otázky naší víry a našeho života.

„Duch svatý oslovuje člověka prostřednictvím Písma a zasévá mu do srdce pravdu. Odhaluje blud a vyhání jej z mysli. Kristus získává své vyvolené právě Duchem pravdy, který působí prostřednictvím Božího slova.“ (DA 671; TV 429)

„Duch nebyl dán – a ani nemůže být nikdy dán – aby nahradil Bibli. Vždyť Písmo výslovně říká, že Boží slovo je měřítkem každého učení a každé zkušenosti.“ (GC 9; VDV 10)

Duch svatý nemá nikdy nahradit Boží slovo. Duch vždy vše činí v souladu s Bibli a jejím prostřednictvím, aby nás vedl ke Kristu. Takto se Písmo stává jediným podkladem a pravidlem skutečné biblické duchovnosti. Můžeme si být jisti, že pokud někdo přichází s tvrzeními, které protirečí Písmu, tak tento člověk neříká pravdu. Nemůžeme soudit jeho srdce ani pohnutky, ale můžeme posuzovat jeho teologii – a jediným kritériem, podle kterého to můžeme dělat, je právě Boží slovo.

Aplikace

Uvažuj o příkladech názorů, jež někteří lidé přinášejí do církve a které jsou v rozporu s Božím slovem. Jaký by měl být tvůj postoj vůči těmto lidem, kteří přinášejí tyto názory a propagují je? Jaká by měla být tvá reakce?

Podněty k zamyšlení

Uvažme o pravdách, které známe jen díky tomu, že nám je Bůh zjevil v Bibli. Příkladem může být například stvoření. Jak velký je rozdíl v tom, co o stvoření říká Boží slovo, a co o tomto tématu říkají lidské autority (tedy že jsme byli „stvořeni“ prostřednictvím procesů v rámci evoluční teorie)! Odlišnosti jsou to propastné!

V této souvislosti přemýšleme i o druhém příchodu Ježíše Krista. To jsou skutečnosti, které víme jen díky tomu, že nám je Bůh zjevil v Bibli – nikde jinde je není možné zjistit. Známe je jen díky Božímu slovu zaznamenanému v Písmu, které bylo inspirováno Duchem svatým.

Ani tu nejdůležitější pravdu – tedy to, že Ježíš zemřel za naše hříchy a že jsme spaseni vírou v Krista – bychom se nikde nedozvěděli. Známe ji jen díky tomu, že nám byla zjevena.

Které další duchovní skutečnosti známe jen díky Bibli – a není možné zjistit je jiným způsobem?

K tématu si můžete přečíst kapitolu Naše jediná jistota z knihy Velké drama věků a Nebojte se! z knihy Touha věků.

Otázky k rozhovoru

- 1. Co je podle vás v duchovním životě jistějším průvodcem: Bible, nebo vlastní pocity? Zdůvodněte své odpovědi. Jaké důsledky to může mít, pokud nebudeme Bibli přijímat jako kritérium, jímž budeme měřit všechny své názory a dokonce i naši duchovní zkušenost?*
- 2. Slovo „pravda“ se používá v různých kontextech. Uvažujte společně o „pravdě“ – nejen o tom, co je pravdivé či nepravdivé, ale i o tom, co to znamená, když řekneme, že je něco „pravda“. V jakém případě je něco „pravdou“?*
- 3. Jak reagujete, když někdo přijde do sboru či do církve s „novým světlem“?*
- 4. Uvažujte o tom, v čem je tak zásadní rozdíl mezi učením Bible o stvoření a tím, jak se k této otázce staví většina společnosti. Proč jsou tyto dva pohledy v rozporu? Co by nás to mělo naučit o nadřazenosti Bible nad vším ostatním?*